PLISSN 0081-3834

SPRAWOZDANIA ARCHEOLOGICZNE

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII POLSKIEJ AKADEMII NAUK

http://www.rcin.org.pl

KRAKÓW 2006

http://www.rcin.org.pl

SPRAWOZDANIA ARCHEOLOGICZNE

http://www.rcin.org.pl

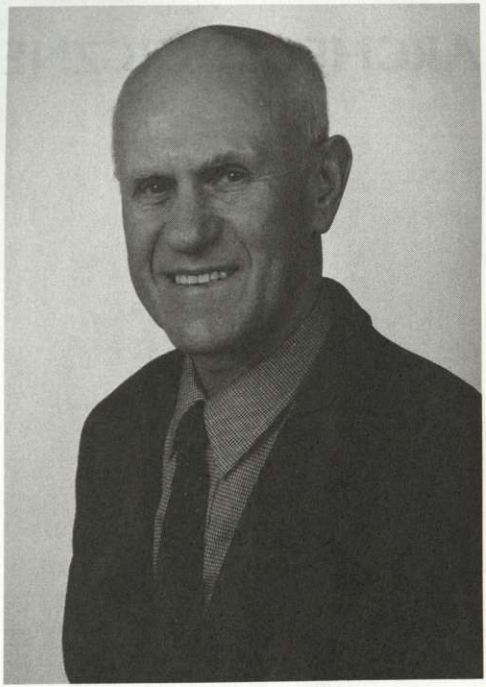

Prof. dr. hab. Bogdanowi Balcerowi

http://www.rcin.org.pl

INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII
POLSKIEJ AKADEMII NAUK

SPRAWOZDANIA ARCHEOLOGICZNE

Instytut Archeologii i ... i PAN
BIBLIOTEKA
Warszawa
P 245

Archäologische Berichte
58
Archaeological Reports

KRAKÓW 2006

Aka. 130/2007
http://www.rcin.org.pl

Redaktor
Editor
SŁAWOMIR KADROW

Sekretarz readakcji
Editorial Secretary
AGNIESZKA CZEKAJ-ZASTAWNY

Komitet Redakcyjny
Editorial Committee
SYLWESTER CZOPEK, SŁAWOMIR KADROW, JANUSZ KRUK (PRZEWODNICZĄCY-CHAIRMAN),
JAN MACHNIK, SARUNAS MILISAUSKAS, JOHANNES MÜLLER, PRZEMYSŁAW URBAŃCZYK

Redakcja techniczna i skład
Technical Editor and Layout
JOANNA KULCZYŃSKA

Okładkę ilustruje fotografia zamieszczona w artykule S. Wilka

Adres Redakcji
Editor's Address
INSTYTUT ARCHEOLOGII I ETNOLOGII POLSKIEJ AKADEMII NAUK, ODDZIAŁ W KRAKOWIE
31-016 KRAKÓW, UL. SŁAWKOWSKA 17
e-mail: iaekrak@archeo.pan.krakow.pl

Skład komputerowy wykonano
w Instytucie Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk, Oddział w Krakowie

Wydanie publikacji dofinansowane przez Krakowski Zespół do Badań Autostrad, sp.j.
Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Muzeum Archeologiczne w Krakowie i Uniwersytet Jagielloński

This publication has been subsidized by The Cracow Team for Archaeological Supervision of Motorway Construction
Institute of Archaeology and Ethnology Polish Academy of Sciences, Museum of Archaeology, Cracow
and Jagellonian University

Druk:
Przedsiębiorstwo Poligraficzne „DEKA" sp. z o.o., ul. Golikówka 7, 30-723 Kraków

Nakład: 400 egz.

http://www.rcin.org.pl

CONTENTS

Stanisław Tabaczyński,
Prof. dr hab. Bogdan Balcer — człowiek i badacz 9

ARTICLES 21

Barbara Witkowska,
Corded Ware culture settlements on Central European uplands 21
Stanowiska osadowe kultury ceramiki sznurowej z obszarów starowyżynnych Europy 71

Marcin S. Przybyła,
Mittel- und Südosteuropa in der zweiten Hälfte des 12. Jh. v. Chr. — die Klimakrise von 1159–1141 BC und deren Widerspiegelung im Fundmaterial 103
Europa Środkowa i południowo-wschodnia w 2 połowie XII w. przed Chr. — kryzys klimatyczny lat 1159–1141 BC i jego odbicie w zapisie źródeł archeologicznych 151

FIELD SURVAY AND MATERIALS 175

Jarosław Wilczyński,
The Upper Paleolithic workshop at the site Piekary IIa sector XXII leyer 5 175
Górnopaleolityczna pracownia na stanowisku Piekary IIa sektor XXII warstwa 5 194

Dmytro Gaskevych,
Vita-Poshtova 2 — New the Easternmost Site of the Linear Band Pottery Culture 205
Stanowisko 2 w miejscowości Vita-Poshtova na Ukrainie — nowe, najbardziej na wschód wysunięte stanowisko kultury ceramiki wstęgowej rytej 216

Maciej Dębiec, Aleksander Dzbyński,
Neue Funde der Doppelschneidigen Geräte aus der linearbandkeramischen Siedlung in Zwięczyca, Gemeinde Boguchwała, Wojewodschaft podkarpackie 223
Nowe znaleziska czekanów kamiennych z osady kultury ceramiki wstęgowej rytej w Zwięczycy, gm. Boguchwała, woj. podkarpackie 242

Stanisław Wilk,
Graves of the Lublin-Volhynian Culture at Site 2 in Książnice, District of Busko Zdrój. 2004 Exploration Season 247
Groby kultury lubelsko-wołyńskiej ze stanowiska 2 w Książnicach, powiat Busko Zdrój. Badania 2004 r. 261

http://www.rcin.org.pl

Anna Zakościelna,
Flint Inventory of Grave 5 of the Lublin-Volhynia Culture on Site 2 in Książnice, Busko Zdrój District 271
Inwentarz krzemienny grobu nr 5 kultury lubelsko-wołyńskiej ze stanowiska 2 w Książnicach, pow. Busko Zdrój 287

Elżbieta Haduch, Anita Szczepanek,
The anthropological analysis of a skeleton of the Lublin-Wołyń culture from Książnice, site 2, the Pacanów Commune, the county of Busko Zdrój — studies conducted in 2004 293
Analiza antropologiczna szkieletu kultury lubelsko-wołyńskiej z Książnic, st. 2, gm. Pacanów, pow. Busko Zdrój — badania 2004 r. 299

Danuta Makowicz-Poliszot,
Animal Bone Material from Graves of the Lublin-Volhynia Culture at Site 2 at Książnice, Commune of Pacanów 303
Zwierzęcy materiał kostny z grobów kultury lubelsko-wołyńskiej ze stanowiska 2 w Książnicach, gm. Pacanów 305

Sarunas Milisauskas, Janusz Kruk, Danuta Makowicz-Poliszot,
Neolithic Horses at Bronocice 307
Konie neolityczne z Bronocic 319

Martin Furholt, Jan Machnik,
Iwanowice Babia Góra I and the Settlements with Baden Ceramics in Little Poland. Questions Concerning their Duration 325
Iwanowice Babia Góra I i osady kultury badeńskiej w Małopolsce. Problem długości ich trwania 344

Bartosz Józwiak, Michał Kobusiewicz, Jerzy Józef Langer, Sławomir Pietrzak,
From the studies on manufacturing and utilization of timber tar in the Niemen culture 355
Ze studiów nad wytwarzaniem i stosowaniem smół drzewnych wśród społeczności kultury niemeńskiej 367

Piotr Włodarczak,
Cemetery of the Corded Ware culture at site 17 in Smroków, Słomniki commune, district of Kraków 377
Cmentarzysko kultury ceramiki sznurowej na stanowisku 17 Smrokowie, gm. Słomniki, pow. krakowski 392

Jacek Górski, Paweł Jarosz,
Cemetery of the Corded Ware and the Trzciniec Cultures in Gabułtów 401
Cmentarzysko kultury ceramiki sznurowej i trzcinieckiej w Gabułtowie 434

Paweł Valde-Nowak,
Backed knife from the grave of Trzciniec culture in Gabułtów, district Kazimierza Wielka 453
Nóż tylcowy z grobu kultury trzcinieckiej w Gabułtowie, pow. Kazimierza Wielka 456

http://www.rcin.org.pl

Anita Szczepanek,
The anthropological analysis of skeletons of the Corded Ware culture and the Trzciniec culture from Gabułtów, site 1, the district of Kazimierza Wielka, the Świętokrzyskie Province 459
Analiza antropologiczna szkieletów kultury ceramiki sznurowej i kultury trzcinieckiej z Gabułtowa, stanowisko 1, pow. Kazimierza Wielka, woj. świętokrzyskie 462

Krzysztof Szostek, Anita Szczepanek, Henryk Głąb,
The paleodiet of individuals buried in the burial mound in Gabułtów 465
Paleodieta osób pochowanych w kurhanie w Gabułtowie 472

Renata Abłamowicz, Henryk Kubiak,
Animal Bone Remains from Site 1 at Gabułtów, Świętokrzyskie Province 477
Zwierzęce szczątki kostne ze stanowiska 1 w Gabułtowie, woj. świętokrzyskie 485

Andrzej Pelisiak, Małgorzata Rybicka,
Piaski, Site 7, Bełchatów District, Łódzkie Voivodship. Site from the Early Bronze Age 489
Piaski, stan. 7, pow. Bełchatów, woj. łódzkie. Stanowisko z wczesnego okresu epoki brązu 497

Jerzy Fogel, Andrzej Sikorski,
Textile impressions on clay casting utensils from the Lusatian culture settlement at Bnin (Poznań district, Wielkopolska province), site 2b 503
Odciski tekstyliów na glinianych przyborach odlewniczych z osady ludności kultury łużyckiej w Bninie (pow. poznański, woj. wielkopolskie), stan. 2b 512

Ekaterina Arnoldovna Shablavina, Bartłomiej Szymon Szmoniewski,
The forming model of the kertch type finger-shaped fibula 519
Model formujący zapinki palczastej typu Kercz 526

Robert Bodnar, Dariusz Rozmus, Bartłomiej Szymon Szmoniewski,
Early medieval arrowheads from Smugowa Góra near Troks in Olkusz district 531
Wczesnośredniowieczne groty ze Smugowej Góry w pobliżu miejscowości Troks w powiecie olkuskim 539

Szymon Kalicki, Hienad Semianchuk,
Mediaeval burial-ground in Volkovysk (Hrodna district, Belarus) — first results 543
Wstępne wyniki badań na średniowiecznym cmentarzysku w Wołkowysku, w obwodzie grodzieńskim na Białorusi w 2005 roku 553

REVIEWS

Barbara Witkowska, (review) Seweryn Rzepecki, *Communities of Middle Neolithic Funnel Beaker Culture in Kujawy (= The Data for a synthesis of Kujawy prehistory, v. 12)*, Poznań 2004 557

http://www.rcin.org.pl

Sławomir Kadrow, (Rez.) Jurij Ja. Rassamakin, *Die nordpontische Steppe in der Kupferzeit. Gräber aus der Mitte des 5. Jts. Bis Ende des 4. Jts. V.Chr.* (= *Archäologie in Eurasien* 17), Mainz 2004 565

Aleksander Dzbyński, (Rez.) J. Czebreszuk, J. Müller (Hrsg.), *Bruszczewo. Ausgrabungen und Forschungen in einer prähistorischen Siedlungskammer Grosspolens. Teil I, Forschungsstand — Erste Ergebnisse — Das östliche Feuchtbodenareal* (= *Studien zur Archäologie in Ostmitteleuropa* 2). Poznań–Kiel–Rahden (Westf.) 2004 573

Maciej Kaczmarek, (Rez.) Claudia Derrix, Frühe Eisenfunde im Odergebiet. Studien zur Hallstatzeit in Mitteleuropa (= Universitätsforschungen zur Prähistorischen Archäologie 74). Bonn 2001 583

Sylwester Czopek, (Rez.) Maria A. Očir-Gorjaeva, Pferdgeschirr aus Chošeutovo. Skythischer Tierstil an der Unteren Wolga, Archäologie in Eurasien, B. 19, Mainz 2005 605

Andrzej Pelisiak, (review) Krystyna Harmata, Jan Machnik and Leszek Starkel (eds.), *Environment and Man at the Carpathian Foreland in the Upper Dnister Catchment from Neolithic to Early Mediaeval Period* (= *Prace Komisji Prehistorii Karpat* 3). Kraków 2006 615

Włodzimierz Rączkowski, (review) M. Lityńska-Zając and K. Wasylikowa, *Przewodnik do badań archeobotanicznych* [Guidebook to archaeobotanical studies]. Poznań 2005 621

Maria Lityńska-Zając, Krystyna Wasylikowa, The reply to the review by W. Rączkowski: M. Lityńska-Zając, K. Wasylikowa, *Przewodnik do badań archeobotanicznych* [Guidebook to archaeobotanical studies], Wydawnictwo Sorus, Poznań, 2005 633

"Sprawozdania Archeologiczne" is regulary listed in the International Current Awareness Service: Anthropology. Selected material is indexed in the International Bibliography of social and Cultural Anthropology.
Indexed in:
IBZ – International Bibliography of Periodical Literature
IBZ – CD-ROM

http://www.rcin.org.pl

List of Authors

Abłamowicz Renata, Muzeum Śląskie, ul. Korfantego 3; 40–005 Katowice

Bodnar Robert, Muzeum Miejskie „Sztygarka" w Dąbrowie Górniczej, ul. Legionów 69, Dąbrowa Górnicza.

Czopek Sylwester; Instytut Archeologii, Uniwersytet w Rzeszowie; ul. Hoffmanowej 8; 35–016 Rzeszów

Dębiec Maciej, Instytut Archeologii, Uniwersytet w Rzeszowie; ul. Hoffmanowej 8; 35–016 Rzeszów

Dzbyński Aleksander, Instytut Archeologii, Uniwersytet w Rzeszowie; ul. Hoffmanowej 8; 35–016 Rzeszów

Fogel Jerzy, Instytut Prahistorii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, ul. Św. Marcin 78; 61–809 Poznań

Furholt Martin, Institut für Ur- und Frühgeschichte, Christian-Albrechts-Universität, Johanna-Mestorf-Str. 2-6; 24098 Kiel, Niemcy

Gaskevych Dmytro, Institute of Archaeology, National Academy of Sciences of Ukraine, Heroiv Stalingrada 12; 254655 Kyiv, Ukraina

Głąb Henryk, Zakład Antropologii, Uniwersytet Jagielloński, ul. Ingardena 6; 30–060 Kraków

Górski Jacek; Muzeum Archeologiczne w Krakowie, Oddział w Nowej Hucie, ul. Sasanek 2a; 31–985 Kraków

Haduch Elżbieta, Zakład Antropologii, Uniwersytet Jagielloński, ul. Ingardena 6; 30–060 Kraków

Jarosz Paweł; Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Oddział w Krakowie; ul. Sławkowska 17; 31–016 Kraków

Józwiak Bartosz; Instytut Historii, Zakład Archeologii, Uniwersytet Gdański, ul. Grunwaldzka 238A; 80–952 Gdańsk

Kaczmarek Maciej, Instytut Prahistorii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, ul. Św. Marcin 78; 61–809 Poznań

Kadrow Sławomir, Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Oddział w Krakowie, ul. Sławkowska 17; 31–016 Kraków

Kalicki Szymon, Instytut Archeologii, Uniwersytet Jagielloński, ul. Gołębia 11; 31–007 Kraków

Kobusiewicz Michał, Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Oddział w Poznaniu, ul. Rubież 46; 61–612 Poznań

Kruk Janusz, Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Oddział w Krakowie, ul. Sławkowska 17; 31–016 Kraków

Kubiak Henryk, Instytut Systematyki i Ewolucji Zwierząt PAN, ul. Sławkowska 17; 31–016 Kraków

Langer Jerzy Józef, Pracownia Fizykochemii Materiałów i Nanotechnologii, Wydział Chemii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, ul. Grunwaldzka 10; 63–100 Śrem

Lityńska-Zając Maria, Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Oddział w Krakowie, ul. Sławkowska 17; 31–016 Kraków

Machnik Jan, Instytut Archeologii, Uniwersytet w Rzeszowie; ul. Hoffmanowej 8; 35–016 Rzeszów

http://www.rcin.org.pl

Makowicz-Poliszot Danuta, Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Oddział w Krakowie, ul. Sławkowska 17; 31–016 Kraków

Milisauskas Sarunas, Department of Anthropology, University of Buffalo, The State University of New York; USA

Pelisiak Andrzej; Instytut Archeologii, Uniwersytet w Rzeszowie; ul. Hoffmanowej 8; 35–016 Rzeszów

Pietrzak Sławomir, Pracownia Fizykochemii Materiałów i Nanotechnologii, Wydział Chemii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, ul. Grunwaldzka 10; 63–100 Śrem

Przybyła Marcin S.; Instytut Archeologii, Uniwersytet Jagielloński, ul. Gołębia 11; 31–007 Kraków

Rączkowski Włodzimierz, Instytut Prahistorii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, ul. Św. Marcin 78; 61–809 Poznań

Rozmus Dariusz, Muzeum Miejskie „Sztygarka" w Dąbrowie Górniczej, ul. Legionów 69, Dąbrowa Górnicza.

Rybicka Małgorzata; Instytut Archeologii, Uniwersytet w Rzeszowie; ul. Hoffmanowej 8; 35–016 Rzeszów

Shablavina Ekaterina Arnoldovna, State Museum Ermitage, Dvortsovaya Naberezhnaya 34, 190000 St. Petersburg, Rosja

Siemanchuk Hienadz, Janko Kupala State University in Hrodna, Historical Faculty, Orzeszkowa street 22; 230023 Hrodna, Białoruś

Sikorski Andrzej, Instytut Prahistorii, Uniwersytet im. Adama Mickiewicza, ul. Św. Marcin 78; 61–809 Poznań

Szczepanek Anita; Zakład Antropologii, Uniwersytet Jagielloński, ul. Ingardena 6; 30–060 Kraków

Szmoniewski Bartłomiej Szymon; Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Oddział w Krakowie; ul. Sławkowska 17; 31–016 Kraków

Szostek Krzysztof, Zakład Antropologii, Uniwersytet Jagielloński, ul. Ingardena 6; 30–060 Kraków

Valde-Nowak Paweł, Instytut Archeologii, Uniwersytet Jagielloński, ul. Gołębia 11; 31–007 Kraków

Wasylikowa Krystyna, Instytut Botaniki im. Władysława Szafera PAN, ul. Lubicz 46; 31–512 Kraków

Wilczyński Jarosław; Instytut Archeologii, Uniwersytet Jagielloński, ul. Gołębia 11; 31–007 Kraków

Wilk Stanisław, Muzeum Karkonoskie w Jeleniej Górze, ul. Matejki 28; 58–500 Jelenia Góra

Witkowska Barbara; Instytut Archeologii, Uniwersytet Jagielloński, ul. Gołębia 11; 31–007 Kraków

Włodarczak Piotr, Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Oddział w Krakowie; ul. Sławkowska 17; 31–016 Kraków

Zakościelna Anna, Instytut Archeologii, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej, pl. M. Curie Skłodowskiej 4; 20–031 Lublin

Instytut Archeologii i Etnologii PAN Biblioteka Główna

http://www.rcin.org.pl

Szanowni Państwo,
Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Oddział w Krakowie posiada w ciągłej sprzedaży publikacje wydane przez wydawnictwo Instytutu.
Wszystkie książki można nabyć bezpośrednio w Oddziale IAE PAN w Krakowie, bądź też zamówić telefonicznie, listownie lub za pomocą poczty elektronicznej. Zamówione pozycje wyślemy za zaliczeniem pocztowym, doliczając cenę przesyłki

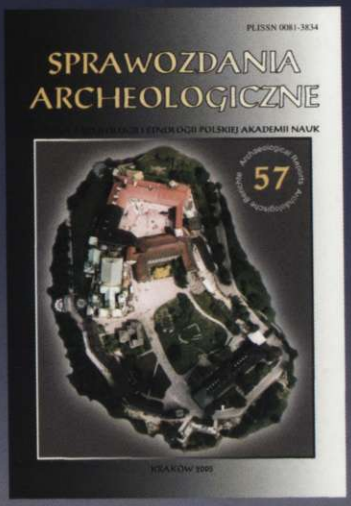

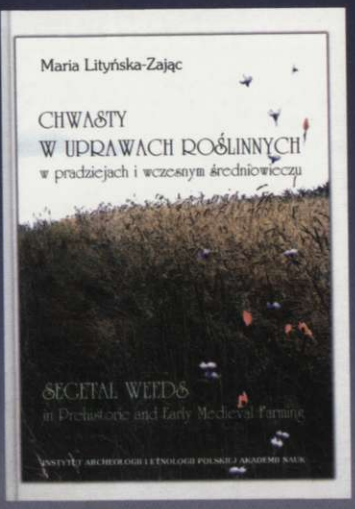

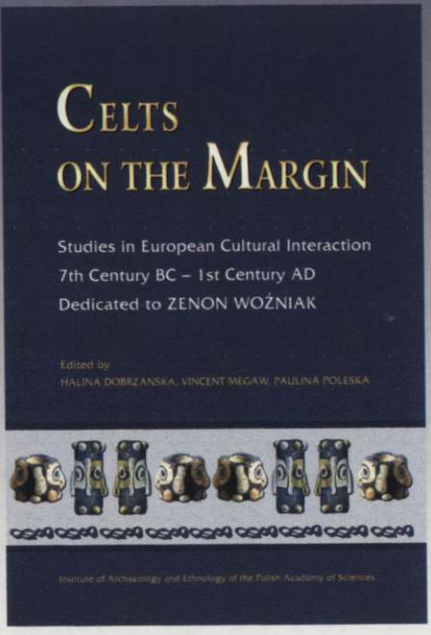

Instytut Archeologii i Etnologii PAN, Oddział w Krakowie
ul. Sławkowska 17, 31-016 Kraków; tel. 422 29 05
e-mail:iaekrak@archeo.pan.krakow.pl; ula@archeo.pan.krakow.pl

http://www.rcin.org.pl

Instytut Archeologii i Etnologii PAN
Biblioteka Główna

http://www.rcin.org.pl

P245

http://www.rcin.org.pl